

Dyrevelferd - introduksjon

Bjarne O. Braastad

professor i etologi

Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap,
Universitetet for miljø- og biovitenskap

Dyrevelferd – hva er det?

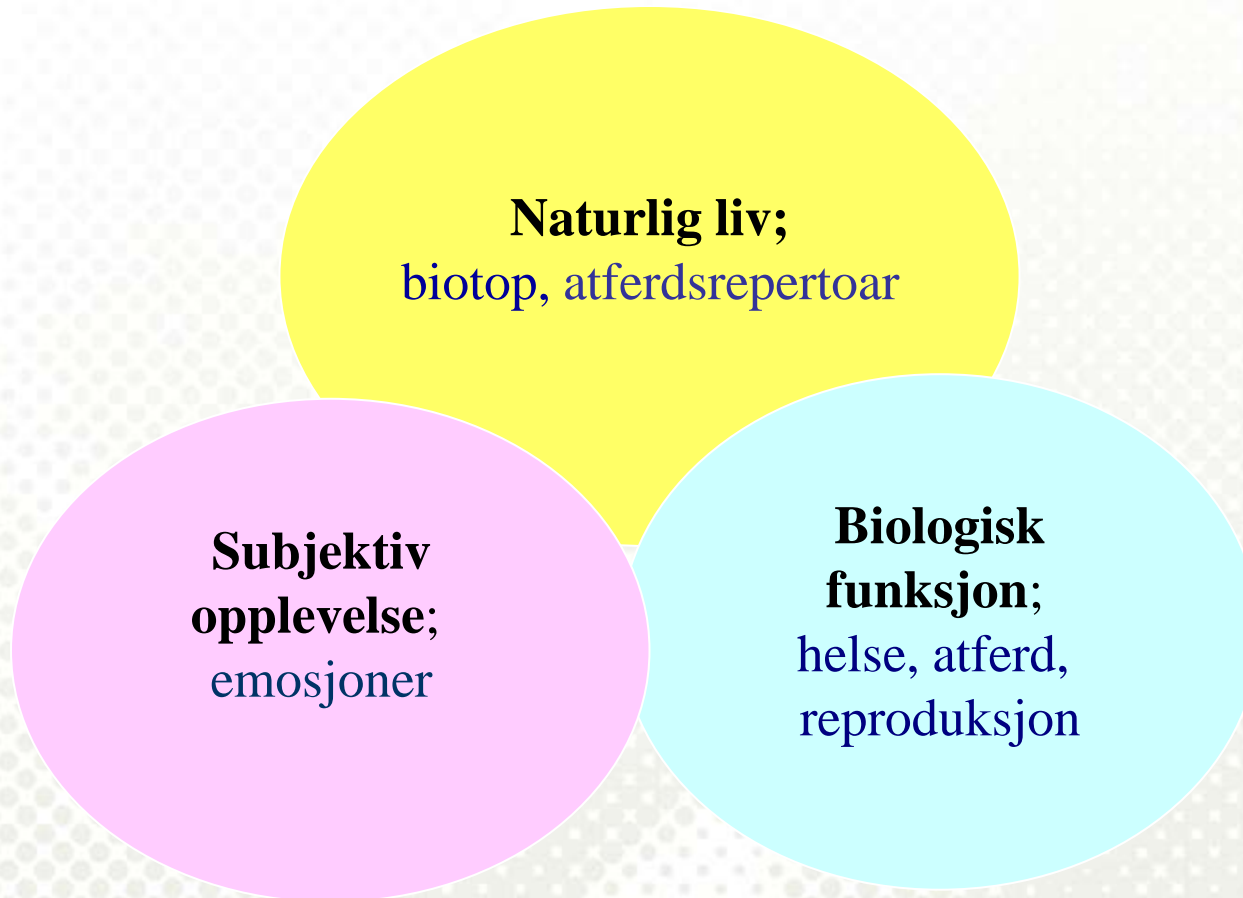
Tradisjonell definisjon:

Dyrevelferd er dyrets tilstand med hensyn på dets forsøk på å mestre miljøpåvirkninger

(D.M. Broom, 1986)

- Miljøpåvirkninger: patogener, fysisk miljø, sosialt miljø, mennesker

Dyrevelferd – ulike dimensjoner

Dyrevelferd – fokus på emosjoner

- Subjektiv oppfattelse av sin situasjon (Dawkins, Duncan, etc.)
- Dyrevelferd er en egenskap ved individet – ikke flokken eller arten
- Unngår negative emosjoner og stress
- Etterstreber positive emosjoner (belønning, tilfredsstillelse, positiv forventning)
- *Velferd har med balansen mellom positive og negative emosjoner å gjøre* (Spruijt et al., 2001)
- Sjukdom og "feil" som ikke påvirker dyrets subjektive opplevelse har ikke med *velferd* å gjøre, men med *etikk*
- Men: Kan slike "feil" potensielt gi dårlig velferd i framtida, kan vi likevel snakke om et *potensielt velferdsproblem*. Det er dette potensialet risikovurderingen må dreie seg om.

Dyrevelferd – ny definisjon

Dyrevelferd er individets subjektive opplevelse av sin mentale og fysiske tilstand som følge av dets forsøk på å mestre sitt miljø *(Etologigruppa, 2004)*

Mental tilstand = emosjonelle og kognitive tilstander, påvirket av hukommelse om betingede og ubetingede stimuli og responser

Fysisk tilstand = fysiske/fysiologiske tilstander som påvirker det mentale

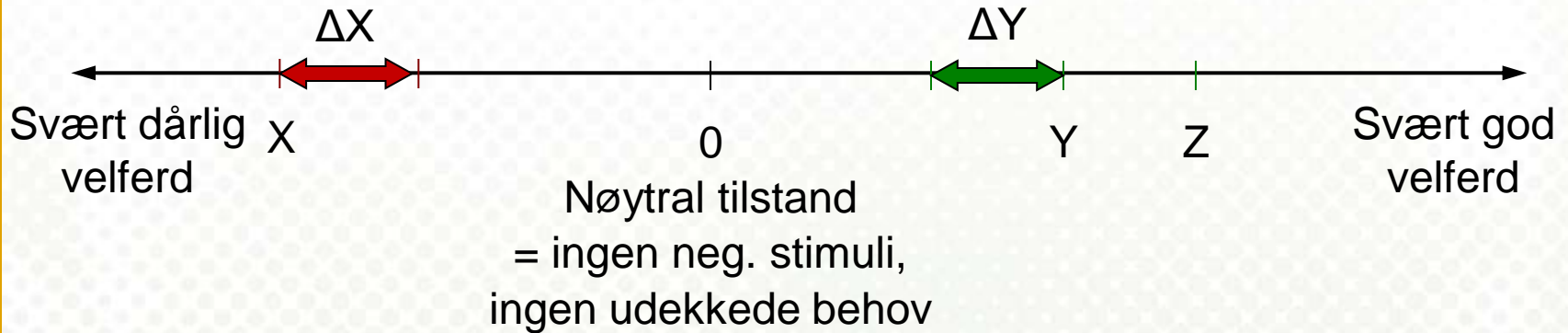
Miljøet = sosialt og fysisk miljø, øvrig biologisk miljø

Sosialt miljø = artsfrender (inkl. mennesker for dyr sosialisert på mennesker)

Fysisk miljø = mikroklima, habitat, innredninger

Øvrig biologisk miljø = patogener, parasitter, predatorer, evt. mennesker

Kognitive implikasjoner av definisjonen

Bedring av dyrevelferd innebærer:

- $0-X$ minst mulig
- $Y-0$ størst mulig

Mestringsevne = Hvor store svingninger i ΔX og ΔY tåles ?

Hvilke konsekvenser kan det ha om velferden konstant ligger på Z ?

- kjedsomhet, bortskjemthet ? Hva er da optimal ΔY ?

Velferdsindikatorer – flere dimensjoner

- Sjukdommer, fysisk helse
- Skader
- Reproduksjon
- Fysiologiske funksjoner (f.eks. sult, varm/kald, stressfysiologi)
- Atferd, mental helse *Viktigste velferdsutfordring*

Dyrevelferd – etologiske dimensjoner

- Etologiske behov (atferdsbehov)
- Motivasjon
- Stress og stressmestring
- Emosjonelle og kognitive konsekvenser av disse
 - Tilfredshet
 - Frustrasjoner
 - Frykt og angst
 - Lært hjelpeløshet
 - Atferds”forstyrrelser”

Dyrevelferd – indikatorer

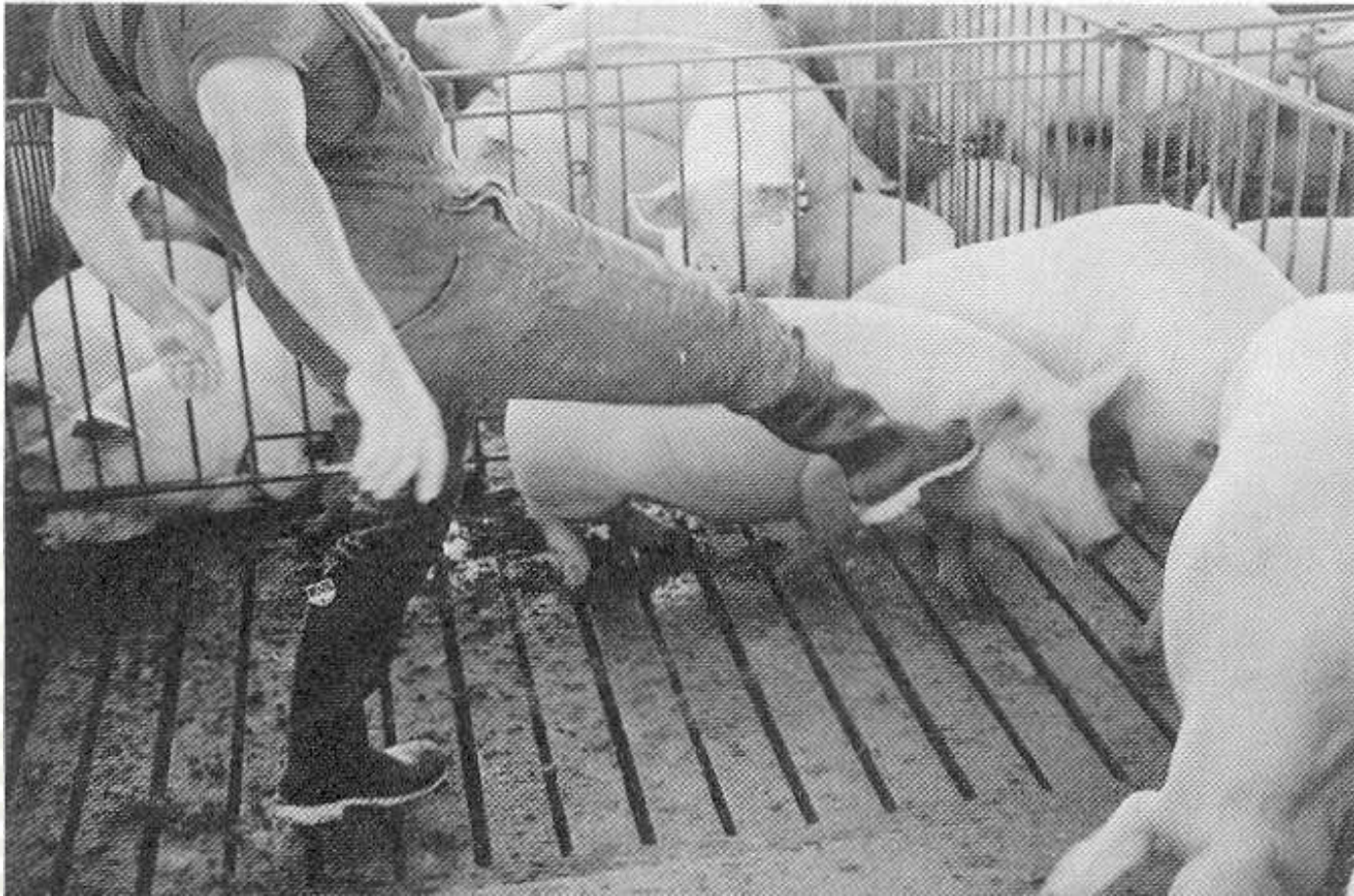
Positive indikatorer:

- Positive emosjonelle atferdsuttrykk (f.eks. lek, tegn på tilfredshet)
- Fysiologiske indikatorer relatert til aktivering av belønningssystemet i hjernen

Negative indikatorer:

- Negative emosjonelle atferdsuttrykk (f.eks. frykt, smerte, apati, stereotypier, aggresjoner, rastløshet)
- Fysiologisk aktivering av stressmestringsmekanismene, eller kroniske forandringer av disse

Negativ håndtering av dyr \Rightarrow frykt og stress

Positiv håndtering \Rightarrow tillitsfulle dyr

